

Briuselis, XXX
[...] (2022) XXX draft

ANNEX

SENSITIVE*
UNTIL THE ADOPTION

PRIEDAS

prie

KOMISIJOS KOMUNIKATO

**Komisijos reglamento dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 straipsnio 3
dalies taikymo tam tikrų rūšių specializacijos susitarimams projekto turinio
patvirtinimas**

* Distribution only on a 'Need to know' basis - Do not read or carry openly in public places. Must be stored securely and encrypted in storage and transmission. Destroy copies by shredding or secure deletion. Full handling instructions <https://europa.eu/db43PX>

PRIEDAS

KOMISIJOS REGLAMENTAS (ES) .../...

XXX

dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 straipsnio 3 dalies taikymo tam tikrų rūšių specializacijos susitarimams

PROJEKTAS

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama 1971 m. gruodžio 20 d. Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 2821/71 dėl Sutarties 85 straipsnio 3 dalies taikymo kai kurioms susitarimų, sprendimų ir suderintų veiksmų rūšims¹,

paskelbusi šio reglamento projektą,

pasikonsultavusi su Konkurenciją ribojančios veiklos ir dominavimo patariamuoju komitetu, kadangi:

- (1) Reglamentu (EEB) Nr. 2821/71 Komisijai suteikiami įgaliojimai taikyti Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo* 101 straipsnio 3 dalį priimant reglamentą dėl tam tikrų rūšių susitarimų, sprendimų ir suderintų veiksmų, kurie patenka į Sutarties 101 straipsnio 1 dalies taikymo sritį, kurių objektas yra specializacija, įskaitant susitarimus, būtinus jai pasiekti;
- (2) 2010 m. gruodžio 14 d. Komisijos reglamente (EB) Nr. 1218/2010 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 straipsnio 3 dalies taikymo tam tikrų rūšių specializacijos susitarimams² apibrėžiamos specializacijos susitarimų rūšys, kurios, Komisijos nuomone, paprastai atitinka Sutarties 101 straipsnio 3 dalyje nustatytas sąlygas. Atsižvelgiant į bendrą teigiamą patirtį, įgytą taikant tą reglamentą, kuris nustoja galioti 2022 m. gruodžio 31 d., ir į peržiūros procedūros rezultatus, tikslinga priimti naują bendrosios išimties reglamentą;
- (3) šis reglamentas turėtų atitikti du reikalavimus – i) užtikrinti veiksmingą konkurencijos apsaugą ir ii) užtikrinti įmonėms pakankamą teisinį saugumą. Siekiant šių tikslų, turėtų būti atsižvelgiama į poreikį kiek įmanoma supaprastinti administracinę priežiūrą ir teisės aktų sistemą;
- (4) iki tam tikro įtakos rinkoje lygmens apskritai galima daryti prielaidą, kad, taikant Sutarties 101 straipsnio 3 dalį, teigiamas specializacijos susitarimų poveikis nusvers neigiamą poveikį konkurencijai;

¹ OL L 285, 1971 12 29, p. 46.

(*) Nuo 2009 m. gruodžio 1 d. EB sutarties 81 straipsnis (anksčiau – EEB sutarties 85 straipsnis) tapo Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 straipsniu. Šios nuostatos iš esmės sutampa. Šiame reglamente nuorodos į EEB sutarties 85 straipsnį arba EB sutarties 81 straipsnį prireikus turėtų būti suprantamos kaip nuorodos į Sutarties 101 straipsnį.

² OL L 335, 2010 12 18, p. 43.

- (5) kad būtų galima reglamentu nustatyti Sutarties 101 straipsnio 3 dalies taikymą, nėra būtina apibrėžti tuos susitarimus, kurie gali patekti į 101 straipsnio 1 dalies taikymo sritį. Individualiai vertinant susitarimus pagal Sutarties 101 straipsnio 1 dalį, turi būti atsižvelgta į keletą veiksnių, visų pirma į atitinkamos rinkos struktūrą;
- (6) galimybė taikyti šiuo reglamentu nustatytą išimtį turėtų būti numatyta tik tiems susitarimams, kurie pakankamai pagrįstai gali būti laikomi atitinkančiais Sutarties 101 straipsnio 3 dalyje nustatytas sąlygas;
- (7) labiausiai tikėtina, kad specializacijos susitarimais bus prisidedama prie prekių gamybos, paslaugų parengimo ar platinimo tobulinimo, jei šalys turi papildomų įgūdžių ir turto ar vykdo papildomą veiklą, nes jos gali sutelkti pastangas šiems produktams gaminti arba šioms paslaugoms rengti, taigi, vykdyti efektyvesnę veiklą bei tiekti pigesnius produktus. Galima tikėtis, kad, esant veiksmingai konkurencijai, vartotojai gaus nemažą dalį iš to atsirandančios naudos;
- (8) tokia nauda gali atsirasti dėl: a) susitarimų, pagal kuriuos viena šalis visiškai arba iš dalies nustoja gaminti tam tikrus produktus arba rengti tam tikras paslaugas kitos šalies ar šalių naudai (vienašalė specializacija); b) dėl susitarimų, pagal kuriuos kiekviena šalis visiškai arba iš dalies nustoja gaminti tam tikrus, bet skirtingus produktus arba rengti tam tikras paslaugas kitos šalies naudai (abipusė specializacija) ir c) dėl susitarimų, pagal kuriuos dvi ar daugiau šalių imasi bendrai gaminti tam tikrus produktus arba rengti tam tikras paslaugas (bendra gamyba);
- (9) šio reglamento taikymas paslaugoms yra susijęs su paslaugų parengimu (o ne paslaugų teikimu). Paslaugų rengimas – tai pradinė veikla prieš teikiant paslaugas klientams (pavyzdžiui, bendradarbiavimas kuriant platformą, per kurią bus teikiama paslauga). Paslaugų teikimas nepatenka į šio reglamento taikymo sritį, išskyrus platinimo atvejus, kai šalys teikia pagal specializacijos susitarimą rengiamas paslaugas ir gaminamus produktus;
- (10) šis reglamentas turėtų būti taikomas tik vienašalės ir abipusės specializacijos susitarimų šalims, kai jos veikia toje pačioje produkto rinkoje. Tačiau nebūtina, kad šalys veiktų toje pačioje geografinėje rinkoje. Be to, vienašalės specializacijos ir abipusės specializacijos sąvokos reiškia, kad šalys neprivalo mažinti pajėgumų, nes joms pakanka sumažinti gamybos apimtis;
- (11) siekiant užtikrinti, kad nauda iš specializacijos būtų gaunama nė vienai šaliai visiškai nepaliekant galutinės grandies produktų rinkos, vienašalės ir abipusės specializacijos susitarimai į šio reglamento taikymo sritį turėtų patekti tik tais atvejais, kai juose yra numatyti tiekimo ir pirkimo įsipareigojimai. Tiekimo ir pirkimo įsipareigojimai gali, bet nebūtinai turi būti išimtinio pobūdžio;
- (12) šis reglamentas taikomas bendros gamybos susitarimams, kuriuos sudarė šalys, jau veikiančios toje pačioje produkto rinkoje, ir šalys, kurios nori patekti į produkto rinką sudarydamos bendros gamybos susitarimą. Be to, remiantis bendros gamybos susitarimo sąvoka, iš šalių nereikalaujama mažinti savo individualios prekių gamybos ar paslaugų rengimo veiklos, jei ji nepatenka į numatomo bendros gamybos susitarimo taikymo sritį;
- (13) galima daryti prielaidą, kad tais atvejais, kai šalims tenkanti atitinkamos produkto, kuris yra specializacijos susitarimo objektas, rinkos dalis neviršija tam tikro dydžio, specializacijos susitarimai apskritai padės didinti ekonominę naudą masto ekonomijos, apimties arba geresnių gamybos technologijų forma, kartu leisdami ir vartotojams gauti pakankamą iš to atsirandančios naudos dalį;

- (14) jei į specializacijos susitarimą įtraukti produktai yra tarpiniai produktai, kuriuos viena ar daugiau šalių visiškai arba iš dalies naudoja kaip žaliavą gamindama savo galutinės grandies produktus, kuriuos vėliau parduoda rinkoje, šiuo reglamentu nustatyta išimtis taip pat turėtų būti taikoma su sąlyga, kad šalių užimama šių galutinės grandies produktų atitinkamos rinkos dalis neviršija tam tikro dydžio. Tokiu atveju vien vertinant šalių rinkos dalį tarpinio produkto lygmeniu būtų neatsižvelgiama į galimą pavojų, kad bus ribojamos konkurentų, veikiančių galutinės grandies produktų lygmeniu, konkurencinės galimybės ar didinamos žaliavų kainos;
- (15) negalima daryti prielaidos, kad specializacijos susitarimai patenka į Sutarties 101 straipsnio 1 dalies taikymo sritį arba netenkina Sutarties 101 straipsnio 3 dalies sąlygų, kai viršijama šiame reglamente nustatyta rinkos dalies riba arba netenkinamos kitos šio reglamento sąlygos. Tokiais atvejais pagal Sutarties 101 straipsnį turi būti atliekamas individualus specializacijos susitarimo vertinimas;
- (16) šiuo reglamentu neturėtų būti suteikta išimtis susitarimams, kuriuose numatyti ribojimai, kurie nėra būtini teigiamam poveikiui, atsirandančiam dėl specializacijos susitarimo, pasiekti. Iš esmės susitarimams, kuriuose nustatyti tam tikri griežti konkurenciniai ribojimai, susiję su kainų trečiosioms šalims nustatymu, gamybos ar pardavimo apimtys ribojimu ir rinkų arba klientų pasidalijimu, neturėtų būti taikoma šiuo reglamentu nustatyta išimtis, nepaisant šalims tenkančios rinkos dalies;
- (17) šiuo reglamentu numatytas rinkos dalies ribojimas, išimčių nesuteikimas tam tikriems susitarimams ir sąlygos paprastai užtikrina, kad susitarimais, kuriems taikoma bendroji išimtis, nesudaromos sąlygos juose dalyvaujančioms šalims panaikinti konkurencijos didelėje atitinkamų produktų ar paslaugų rinkos dalyje;
- (18) teisė naudotis šiuo reglamentu nustatyta išimtimi gali būti panaikinta pagal 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų Sutarties 81 ir 82 straipsniuose³, 29 straipsnį;
- (19) siekiant palengvinti specializacijos susitarimų, kurie gali turėti poveikio dalyvaujančių šalių struktūrai, sudarymą, šio reglamento galiojimo laikas turėtų būti 12 metų,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I ANTRAŠTINĖ DALIS

APIBRĖŽTYS

1 straipsnis. Apibrėžtys

1. Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:
 - (a) specializacijos susitarimas – vienašalės specializacijos susitarimas, abipusės specializacijos susitarimas arba bendros gamybos susitarimas;
 - (1) vienašalės specializacijos susitarimas – dviejų ar daugiau šalių, kurios veikia toje pačioje produkto rinkoje, sudarytas susitarimas, pagal kurį šalis arba šalys sutinka visiškai arba iš dalies nutraukti tam tikrų produktų

³ OL L 1, 2003 1 4, p. 1.

gamybą arba atsisakyti tuos produktus gaminti ir juos pirkti iš tos kitos šalies ar šalių, kurios sutinka tuos produktus gaminti ir tiekti;

(2) abipusės specializacijos susitarimas – dviejų ar daugiau šalių, veikiančių toje pačioje produktų rinkoje, sudarytas susitarimas, pagal kurį dvi ar daugiau šalių tarpusavyje susitaria visiškai arba iš dalies nustoti arba atsisakyti gaminti tam tikrus, bet skirtingus produktus ir šiuos produktus pirkti iš kitų šalių, kurios sutinka juos gaminti ir tiekti;

(3) bendros gamybos susitarimas – susitarimas, pagal kurį dvi arba daugiau šalių susitaria tam tikrus produktus gaminti bendrai;

- (b) susitarimas – susitarimas, įmonių asociacijos sprendimas arba suderintas veiksmas;
- (c) produktas – prekė arba paslauga, įskaitant tarpines prekes arba paslaugas bei galutines prekes arba paslaugas, išskyrus platinimo ir nuomos paslaugas;
- (d) gamyba – prekių gamyba arba paslaugų rengimas, be kita ko, pagal subrangos sutartį;
- (e) paslaugų rengimas – veikla prieš teikiant paslaugas klientams;
- (f) specializacijos produktas – produktas, gaminamas pagal specializacijos susitarimą;
- (g) galutinės grandies produktas – produktas, kuriam pagaminti ar sukurti viena ar daugiau šalių kaip išteklius naudoja specializacijos produktą ir kurį tos šalys parduoda rinkoje;
- (h) atitinkama produkto rinka – atitinkama produkto ir geografinė rinka, kuriai priklauso specializacijos produktai, o tais atvejais, kai specializacijos produktai yra tarpiniai produktai, kuriuos viena ar daugiau šalių visiškai arba iš dalies naudoja kaip išteklius tik galutinės grandies produktams gaminti, atitinkama produkto ir geografinė rinka, kuriai priklauso galutinės grandies produktai;
- (i) konkuruojanti įmonė – esamas arba potencialus konkurentas:
 - (1) esamas konkurentas – įmonė, kuri veikia toje pačioje atitinkamoje rinkoje;
 - (2) potencialus konkurentas – įmonė, kuri, nesant specializacijos susitarimo, per ne ilgesnį kaip trejų metų laikotarpį realiai, o ne vien teoriškai imtusi reikalingų papildomų investicijų ar patirtų kitų išlaidų, kad patektų į atitinkamą rinką;
- (j) išimtinio tiekimo įsipareigojimas – įsipareigojimas tiekti specializacijos produktus tik susitarimo šaliai ar šalims, o ne konkuruojančiai įmonei;
- (k) išimtinio pirkimo įsipareigojimas – įsipareigojimas pirkti specializacijos produktus tik iš susitarimo šalies ar šalių;
- (l) bendrai atliekamas platinimas – veikla, kai su ja susijusį darbą:
 - (1) atlieka bendra grupė, organizacija ar įmonė arba
 - (2) atlieka bendrai paskirtas trečiosios šalies išimtinis arba neišimtinis platintojas, jeigu ta trečioji šalis nėra konkuruojanti įmonė;
- (m) platinimas – specializacijos produktų teikimas.

2. Šiame reglamente sąvokos „įmonė“ ir „šalis“ apima ir atitinkamas su jais susijusias įmones.

Susijusios įmonės yra:

- (a) įmonės, kuriose specializacijos susitarimo šalis tiesiogiai ar netiesiogiai:
 - i) turi įgaliojimus naudotis daugiau nei puse balsavimo teisių,
 - ii) turi įgaliojimus skirti daugiau nei pusę stebėtojų tarybos, valdybos ar įmonei teisiškai atstovaujančių organų narių arba
 - iii) turi teisę vadovauti įmonės veiklai;
- (b) įmonės, kurios per specializacijos susitarimo šalį tiesiogiai arba netiesiogiai turi a punkte išvardytus įgaliojimus arba teises;
- (c) įmonės, kuriose b punkte nurodytos įmonės tiesiogiai arba netiesiogiai turi a punkte išvardytas teises ar įgaliojimus;
- (d) įmonės, kuriose specializacijos susitarimo šalis kartu su viena arba daugiau a, b arba c punktuose nurodytų įmonių arba kuriose dvi ar daugiau pastarųjų įmonių bendrai turi a punkte išvardytus įgaliojimus arba teises;
- (e) įmonės, kuriose a punkte išvardytas teises arba įgaliojimus kartu turi:
 - i) specializacijos susitarimo šalys arba a–d punktuose minimos su jomis susijusios atitinkamos įmonės arba
 - ii) viena ar daugiau specializacijos susitarimo šalių arba viena ar daugiau a–d punktuose nurodytų su jomis susijusių įmonių ir viena ar daugiau trečiųjų šalių.

II ANTRAŠTINĖ DALIS

IŠIMTIS

2 straipsnis. Išimtis

- 1. Remiantis Sutarties 101 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgiant į šio reglamento nuostatas pareiškama, kad Sutarties 101 straipsnio 1 dalis netaikoma specializacijos susitarimams.
- 2. 1 dalyje nustatyta išimtis taikoma tada, kai tokiuose susitarimuose yra konkurencijos ribojimų, kuriems taikoma Sutarties 101 straipsnio 1 dalis.
- 3. Šio straipsnio 1 dalyje nustatyta išimtis taip pat taikoma specializacijos susitarimams, kuriuose yra nuostatų, susijusių su intelektinės nuosavybės teisių perleidimu ar licencijų suteikimu vienai ar daugiau šalių, jei tos nuostatos:
 - (a) nėra pirminis tokių susitarimų objektas, bet
 - (b) yra tiesiogiai susijusios su tokių susitarimų įgyvendinimu ir tam būtinos.
- 4. 1 dalyje numatyta išimtis taip pat taikoma specializacijos susitarimams, kai:
 - (a) šalys prisiima išimtinio pirkimo arba išimtinio tiekimo įsipareigojimą arba
 - (b) specializacijos produktus šalys platina bendrai, o ne parduoda savarankiškai.

III ANTRAŠTINĖ DALIS

RIBOS

3 straipsnis. Rinkos dalies ribos

1. 2 straipsnyje numatyta išimtis taikoma su sąlyga, kad šalių bendra rinkos dalis neviršija 20 % atitinkamos (-ų) rinkos (-ų), kuriai (-ioms) priklauso specializacijos produktai.
2. Jei specializacijos produktai yra tarpiniai produktai, kuriuos viena ar daugiau šalių visiškai arba iš dalies naudoja tik galutinės grandies produktams gaminti ir viena ar daugiau šalių juos parduoda, 2 straipsnyje numatyta išimtis taikoma, jei:
 - (a) bendra šalių rinkos dalis neviršija 20 % atitinkamos (-ų) rinkos (-ų), kuriai (-ioms) priklauso specializacijos produktai, ir
 - (b) bendra šalių rinkos dalis neviršija 20 % atitinkamos (-ų) rinkos (-ų), kuriai (-ioms) priklauso galutinės grandies produktai.

4 straipsnis. Rinkos dalies ribų taikymas

Taikant 3 straipsnyje nustatytas rinkos dalies ribas, laikomasi šių taisyklių:

1. rinkos dalis apskaičiuojama remiantis pardavimų rinkoje verte; jei nėra duomenų apie pardavimų rinkoje vertę, šalių rinkos daliai nustatyti gali būti naudojami apytikriai duomenys, grindžiami kita patikima rinkos informacija, įskaitant pardavimo rinkoje apimtį;
2. rinkos dalis apskaičiuojama remiantis praėjusių kalendorinių metų duomenimis arba, jei praėjusių kalendorinių metų duomenys neatspindi padėties atitinkamoje (-ose) rinkoje (-ose), rinkos dalis apskaičiuojama kaip šalių rinkos dalių per praėjusius trejus kalendorinius metus vidurkis;
3. 1 straipsnio 2 dalies antros pastraipos e punkte nurodytų įmonių rinkos dalis proporcingai padalijama kiekvienai įmonei, turinčiai teises ar įgaliojimus, išvardytus 1 straipsnio 2 dalies antros pastraipos a punkte;
4. jei 3 straipsnyje nurodytos rinkos dalys iš pradžių neviršija 20 %, bet vėliau tą lygį viršija bent vienoje iš su specializacijos susitarimu susijusių rinkų, 2 straipsnyje numatyta išimtis taikoma dar dvejus iš eilės einančius kalendorinius metus po tų metų, per kuriuos 20 % riba buvo pirmą kartą viršyta.

IV ANTRAŠTINĖ DALIS

GRIEŽTI APRIBOJIMAI

5 straipsnis. Griežti apribojimai

2 straipsnyje numatyta išimtis netaikoma specializacijos susitarimams, kuriais tiesiogiai ar netiesiogiai, atskirai ar kartu su kitais nuo šalių priklausančiais veiksniais siekiama bet kurio iš šių tikslų:

1. nustatyti kainas specializacijos produktus parduodant trečiosioms šalims, išskyrus kainų tiesioginiams klientams pagal bendro platinimo susitarimą nustatymą;
2. apriboti gamybos arba pardavimų apimtį, išskyrus
 - (a) nuostatas dėl sutarto produktų kiekio pagal vienašalės ar abipusės specializacijos susitarimus, arba
 - (b) nuostatas dėl pajėgumo ir gamybos apimties nustatymo pagal bendros gamybos susitarimą bei
 - (c) nustatyti pardavimo tikslus pagal bendro platinimo susitarimą;
3. pasidalyti rinkas ar klientus.

V ANTRAŠTINĖ DALIS

PANAIKINIMO PROCEDŪRA

6 straipsnis. Konkrečiais atvejais Komisijos taikoma panaikinimo procedūra

1. Pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 29 straipsnio 1 dalį Komisija gali panaikinti teisę naudotis šio reglamento teikiama išimtimi, jei ji konkrečiu atveju nustato, kad susitarimas, kuriam taikoma šiame reglamente nustatyta išimtis, vis dėlto turi poveikį, nesuderinamą su Sutarties 101 straipsnio 3 dalimi.
2. Teisė naudotis šiuo reglamentu nustatyta išimtimi gali būti panaikinta pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 29 straipsnio 1 dalį, jeigu
 - (a) atitinkama rinka yra labai koncentruota, o
 - (b) konkurencija labai silpna, visų pirma dėl:
 - i) kitų rinkos dalyvių individualios padėties rinkoje rinkos arba
 - ii) kitų rinkos dalyvių tarpusavio ryšių, atsiradusių dėl lygiagrečių specializacijos susitarimų.

7 straipsnis. Konkrečiais atvejais valstybės narės konkurencijos institucijos taikoma panaikinimo procedūra

1. Pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 29 straipsnio 2 dalį valstybės narės konkurencijos institucija gali panaikinti teisę naudotis šio reglamento teikiama išimtimi visoje tos valstybės narės teritorijoje ar jos dalyje, jei ji nustato, kad konkrečiu atveju susitarimas, kuriam taikoma šiuo reglamentu nustatyta išimtis, vis dėlto turi su Sutarties 101 straipsnio 3 dalimi nesuderinamą poveikį tos valstybės narės teritorijoje ar jos dalyje, ir kai tokia teritorija turi visus atskiros geografinės rinkos požymius.
2. Pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 29 straipsnio 2 dalį valstybės narės konkurencijos institucija gali panaikinti teisę naudotis šio reglamento teikiama išimtimi, visų pirma jei galioja šio reglamento 6 straipsnio 2 dalies a ir b punktuose nustatytos aplinkybės.

VI ANTRAŠTINĖ DALIS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

8 straipsnis. Pereinamasis laikotarpis

Sutarties 101 straipsnio 1 dalyje nustatytas draudimas nuo 2023 m. sausio 1 d. iki 2024 m. gruodžio 31 d. netaikomas 2022 m. gruodžio 31 d. jau galiojantiems susitarimams, kurie neatitinka šiame reglamente numatytų išimties suteikimo sąlygų, bet atitinka išimties suteikimo sąlygas, numatytas Reglamentu (EB) Nr. 1218/2010.

9 straipsnis. Galiojimo terminas

1. Šis reglamentas įsigalioja 2023 m. sausio 1 d.
2. Jis nustoja galioti 2034 m. gruodžio 31 d.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje

*Komisijos vardu
Pirmininkė
Ursula von der Leyen*